

★ Lokal kultur blomstrer på trods

🔗 B.dk, 25. februar 2016, , Trine Munk-Petersen..., 1048 ord, Id:e5962125

Mens staten sparer på kulturen, kæmper lokale ildsjæle og frivillige for at få mest muligt ud af de penge, der er. Men smertegrænsen er ved at være nået.

Lokale ildsjæle, vilje til samarbejde og en betydelig frivillig indsats får kulturlivet til at blomstre i en tid, hvor statens engagement er blevet mindre, og flere statslige kulturstøtteordninger er blevet udhulet.

»Kultursektoren er utroligt god til at få noget ud af pengene,« siger adjunkt og ph.d. Søren Friis Møller, der bl.a. forsker i kultur og ledelse på CBS.

»Det har været et vilkår for kultursektoren altid, at hver femøre skal vendes og drejes, og at man må få noget til at ske med de midler, der nu engang er. Det gør sig gældende for kulturinstitutioner over hele landet.«

Lektor Louise Ejgod Hansen fra Institut for Kultur og Kommunikation på Aarhus Universitet supplerer:

»Stadigt flere kommuner har fået øjnene op for, at kultur betyder noget i et større perspektiv, og de har formået at udvikle et aktivt kulturliv, selv om budgetterne ikke umiddelbart er steget. Meget af den udvikling må man give kommunerne selv credit for. Staten har ikke for alvor været en del af diskussionen om, hvordan vi får udviklet kulturen i hele landet, og hvad kulturen betyder i en bredere sammenhæng.«

Læs også: Da Twin Peaks kom til Odsherred

Det er Nils M. Jensen helt enig i. Han er direktør for Organisationen Danske Museer, ODM, der repræsenterer hovedparten af landets museer, heraf 97 af de 98 statsanerkendte museer.

»Statens engagement er vigende, samtidig med at man plæderer for, at man ønsker kultur i hele landet. Det hænger jo ikke sammen, det er i direkte modstrid,« siger han og nævner Varde og Omegns Museum som eksempel på, hvordan lokalt fagligt engagement og politisk vedholdenhed betyder, at der netop i disse år investeres massivt i kulturarv.

Det er lykkedes museet at skaffe godt 100 mio. fondskroner til et nyt museumscenter i Blåvand tegnet af BIG-Bjarke Ingels Group. Centeret skal bl.a. rumme en ny og bedre udstilling om den tyske Tirpitz-bunker fra Anden Verdenskrig.

»Det er et eksempel på et museum, der kæmper og formår at udvikle sig, lave seværdige udstillinger og dygtig forskning. Og det er ikke statens fortjeneste,« siger Nils M. Jensen.

Meget for pengene

Odsherred er en af de kommuner, der på et beskedent økonomisk fundament har formået at skabe et rigt kulturliv, og som ser kulturen som et vigtigt aktiv.

»Jeg synes, vi får rigtigt meget for pengene, og det skyldes først og fremmest, at så mange kan se værdien i at samarbejde, både kulturinstitutionerne indbyrdes, med foreningslivet og med de mange frivillige ildsjæle,« siger kulturchef Eva Ormstrup, der imidlertid frygter for konsekvenserne, hvis staten skærer yderligere på kulturstøtten.

»Heldigvis er vores kulturaktører rigtigt gode til at søge fonde og puljer, så de penge, vi har, kan blive til flere. Men vi er også meget afhængige af, at de statslige støtteordninger ikke beskæres yderligere eller nedlægges helt. Sker det, lukker man automatisk for vigtige kulturtilbud herude i provinsen,« siger hun.

Færre penge fra staten

Siden 2008 er statens refusion af kommunernes udgifter til egnsteatre faldet fra 50 procent til forventet 36,9 procent i år. Også tilskuddet til små storbyteatre er gradvist blevet udhulet, f.eks. er statens andel af udgifterne til Teater Nordkraft i Aalborg siden ordningens start i 1996 faldet fra 50 til 28 procent.

På museumsområdet er kommunernes andel af udgifterne de seneste ti år øget med 20 procent, og i 2015-16 er den statslige pulje til regionale kulturaftaler reduceret med 12 procent. Dertil kommer nu kravet om to procent besparelse på alle statslige kulturinstitutioner de kommende fire år, sammenlagt 647 mio. kroner, samt kommunernes omprioriteringsbidrag på én procent årligt 2,4 mia. kroner som, mange frygter, især vil ramme kulturområdet, f.eks. spillesteder og børneteater.

Seed money

Og netop fordi en stor del af det lokale kulturliv hviler på evnen til at få meget ud af lidt, rammer nedskæringer på kulturområdet ekstra hårdt, mener adjunkt Søren Friis Møller.

»600 mio. kroner syner måske ikke af så meget i statens store regnskab, men lige præcis på kulturområdet rammer det virkelig hårdt, fordi de penge er »seed money«, som kunne være blevet til rigtigt mange flere penge i en branche, der er vant til at hekse og brodere for at få så meget som muligt ud af det, der er.«

Han advarer om, at selv om ildsjæle har enorm betydning for det lokale kulturliv, er der også en smertegrænse.

»Sådan som vi har strikket kulturpolitikken sammen, er det afgørende, at der fortsat er et statsligt engagement rundt omkring i landet, der kan sikre en grad af professionalisme og et kvalitetsniveau, som ildsjælene og de frivillige kan bygge videre på,« siger Søren Friis Møller.

»Hvis man skruer ned for det statslige engagement, skal man ikke regne med, at så overtager ildsjælene bare, og så går det hele nok alligevel.«

Det professionelle smitter af

Lektor Louise Ejgod Hansen er enig:

»Det betyder noget for en by eller en kommune at have professionelle kunstnere og kulturorganisationer, f.eks. et stærkt egnsteater eller museum, der kan løfte den frivillighed, der findes i lokalsamfundet,« siger hun.

»Man skal virkelig ikke underkende den sammenhæng. Et professionelt teater smitter også af på amatørscenen, på turnéteatret osv. Hver enkelt institution er ikke bare en øde ø, men en del af en større sammenhæng.«

Ifølge Søren Friis Møller er den store udfordring for hele kulturlivet i øjeblikket, hvad vi får i stedet, når statslige besparelser rammer klassiske kulturgenrer som biblioteker, teatre, museer og musik.

»Det er jo ikke sådan, at vi bliver »kulturløse«, men det bliver en anden slags kultur i stedet for. Måske køber folk deres bøger i Føtex eller Bilka, hvis de ikke kan låne dem

på biblioteket, henter deres film gratis på nettet i stedet for at se dem i en biograf og sender deres musikfiler videre til vennerne på de sociale medier, hvis de ikke kan opleve dem på et musiksted,« siger han.

»Så bliver det Dansk Supermarked, der kommer til at bestemme bogudbuddet, og de sociale netværk, der bestemmer, hvilke film og musik, vi kommer til at se og høre. Man sender kulturforbrugeren i armene på nogle andre, hvor man slet ikke har indflydelse på kvaliteten.«

Odsherred Teater har produceret en lokal udgave af »Twin Peaks«. Foto: Scanpix/Claus Bech.

Odsherred Teater har produceret en lokal udgave af »Twin Peaks«. Foto: Scanpix/Claus Bech.